

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Bérmentelen levelek csak ismert levelektől fogadtatnak el.
 Észleltet nem adnak vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A szilárdított minden garmondör díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetésekéül:
 Minden egyes szó után 1 kr.
 Aazonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűs a körzettel ellátott hirdetésekért törmérték szerint, minden centiméter után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseknek a kéremény nyújtatik.
 Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Közegészségügyünk jövője.

A közoktatási m. kir. miniszter szaknácsmozmánt hívott egybe oly czélből, hogy a közegészségügyet valamennyi közép- és felső iskolában leendő előadásának elrendelése iránt véleményt mondjon.

Ezen tanácskozmány tárgyalásai ország-szerzte nagy érdeklődést keltettek s a közoktatási m. kir. miniszter közelébb írta alá körrendeletét, melynél fogva a közegészségügy már a legközelebbi tanévtől kezdve elő fog adatni.

A közvélemény bizonyára rokonszenvenesen fogja fáradhatlan tevékenységű közoktatási miniszterünknek ezen intézkedését fogadni s azért alkalomszerűnek tartjuk e fontos rendelet lényeges pontjainak közlését.

Statisztikai adatok mutatják, ugymond a miniszter, és kétséget nem szenvedhet, hogy közegészségi állapotaink sok irányban igényelnek javítást, s hogy nevezetesen társadalmunknak alig van oly rétege, melyben az egészség megőrzésére szükséges legegyszerűbb és legtermészetesebb óvszerek, a célszerű életmód, ruházkodás és lakás igényeinek ismerete eléggé el volna terjedve s még ott is, ahol azt az anyagi eszközök megengedik, kellőképp figyelemben tartatjuk. Ehhez járul, hogy kivált a forgalmi élet fejlődése folytán az egészségügyi feladatok a rendszertben s a közszolgálat egyéb ágaiban mind bonyolultabbakká lesznek.

E körülmények indítottak azon elhatározásra, hogy az egészségügyi ismereteknek az iskolák általi terjesztését új és beható intézkedésekkel biztosítsam, olyképen, hogy ezen ismeretek az iskolák különböző fokozatához és irányához szabott mértékben és módon lehetőleg minden tanintézetben rendszeresen adassanak elő.

Első feladatnak tekintem e mellett a

közegészségügyben való kiképzését mindazoknak, kik a közigazgatási pályára készülnek.

Ebből folyólag a miniszter nemcsak az egyetemeken, hanem a jogakadémiákon is elrendelte a közegészségügy előadását, — a nagyváradi kir. jogakadémián a törvényszéki orvostan magántanárát bizta meg annak előadásával.

Nem kételkedünk, hogy ezen intézkedés legtöbbet fog lendíteni a közegészségügyi törvény végrehajtása közül, mely most is csak írott malaszt. De ha egyszer a közegészségügy iránti érdeklődés és érzék általánosan föl lesz keltve, akkor ugyszólván maga a nagy közönség lesz ennek a törvénynek az öre.

A megyei közgyűlésből.

(Folyt. és vége).

Szükö, Boskócz és F.-Csebinye községek folyó évi orsz. közmunkájának 1/4-ed része és községi közmunkájok a szükői g. k. iskola és tanítói lak felépítésére.

T.-Izsép, F.-Jesztreb és Petkocz községek f. évi orsz. közmunkájának fele és közs. közmunkájok a t. izsép-t.-jesztrebi utvonali kiépítésére, *Kis-Domása, Jesztenőcs és Zsalobina* községek f. évi egész orsz. és közs. közmunkájok az Olyka patak által elsodort ut helyreállítására,

Sztankócz község orsz. közmunkájának fele és saját községi közmunkája a községet a megyei utvonallal összekötő ut kiépítésére,

Tolcsva község orsz. közmunkájának fele és közmunka ereje a Nagypatak szabályozására ez évben utoljára,

Nagy-Mihály község f. évi orsz. közmunkájának fele és községi közmunkája az állami elemi iskola felépítésére,

T.-Szada község f. évi orsz. közmunkájának fele és községi közmunkája a községből kivívó mellékutat jó karba helyezésére — a megye bizottsága által átengedtetek.

II-od fokulag megerősített a szülésznői

lyébe való lepottyanás veszélyétől csak a jó gondviselés és a jó kocsis mentette meg. No de nem történt baj. Leghátul zötykölt egy brezele, görnyedve ha nem is oly szép teher alatt mint az első fogatok, hanem azért az a fiakker sem volt megvetendő. Kisebb-nagyobb kosarak egész kollektívájából ált, szép fehér és tarka asztalkendőkkel borítva, egyesek pedig látni engedték a kikukucsáló flaskók sokat ígérő falankszát.

Szóval: az utolsó jármű kosarakkal volt tele. Azt a malitíozus megjegyzést mindenesetre meglehetett volna kockázatni; hogy az a sok szép leányka veszedelmesen ellátta magát — kosárral. Csakhogy hála istennek egyses volt üres. Kedves kosarak! A gondos Jó mamák meg tömték őket mindennel, amit Epicur és Bachus kívánatosnak tarthatnak. Csak aztán leánykák ne igen bőkezűsködnének — az üressel, mert azok ám nem lesznek kedvesek, még a tisztí bálon sem! Az a fiakker a realizmust szállította, a többiek pedig az idealizmust, messze el is maradt tőlük, csak kullogott, míg a többiek repletek.

Gyorsan haladva hagytuk el Széphalmot, — a magyar nyelv ujjáteremtőjének sírját — s nem sokára átléptünk Abaujba. Az életkedv vídamsága sugárzott minden arczról, midőn feltűnt az erdős hegyláncz, melynek egyik völgy zuglyát — a radványi parkot — határoztuk meg kirándulásunk céljául.

Amit a természet, nagyuri izlés és jól megoldott nagyuri erszény alkotni képesek együtt, azt mind feltalálhatni Radványban. Egy kis pa-

állomásnak S.-a.-Ujhelyben m. 1884. évi okt. 3-án a járási szolgabíró elnöklete alatt megtartott képviselő testületi gyűlésben megejtett választás utjáni betöltése.

Guttman Ignác a hrabóczi hidvám bérlő bérléengedés iránti kérelmével elutasított.

Az árvaszéki elnök a gyámpénztári tőkék 6% és 5% kamatainak közös kamatkulcs szerinti kezelése tárgyában beadott előterjesztése tanulmányozás és vélenyes jelentéstétel végett az alispán elnöklete alatt Diószeghy János, id. Farkas Lajos, az árvaszéki elnök, tiszti főügyész és főszámvevőből álló küldöttségnek kiadatni határozott.

Lehetőleg kedvező elintéztést nyertek még Zombor, Hardicsa, Rad, Szinyér és Zétény, Pakasztó, Orosz-Petrócz Or.-Kajnya és A. és F.-Bereczki községek a közmunka erőknök saját községi utvonalaikra leendő felhasználhatóságnak tárgyában beadott kérvényeik.

A *Kálna-Rosztokán* megtartott községelöljárósági választás ellen beadott felebbezés elutasításával, a szabályszerűen megejtett választás megerősített.

S.-a.-Ujhely nagyközség képviselő testületének a húslátói kötelesek teljesítése iránt hozott határozata — a közbetevett felebbezés elintézésével jóváhagyatott.

Ezen, s lapunk mult számaiban is közölt, valamint még számos, de jelentéktlenebb, avagy magán érdekük miatt nem említett ügyeken kívül — Megyaszó, Gesztely, O.-Liszka Varannó, K.-Helmeccz, Erdőbénye, Tolcsva, Topolyán és Petrócz községek továbbá az erdőhorvati, h.-cse-n.-dobrai, vásárhelyi, kelcsei, topolovkai, ulicsi, sztarinai és papinai körjegyzőségekhez tartozó község költségvetései, a számvevői észrevételek, kiigazítások és helyesbítésekkel törvényhatóságilag szintén jóváhagyatván kiadatni határozattak.

Megyei közigazgatási bizottság.

A mult hó 15-én tartott közigazgatási bizottsági ülésre bemutatott *alispáni havi jelentésből* a következőket emelhetjük ki: A közigazgatási ügymenet rendes folyamatban van. A csendőségi kimutatás a lefolyt egy hónapról 28 lopási 2 csavargó letartóztatási, 6 tűz, 2 csalási, 5 szökött katona és hadköteles elfogási stb. esetet tüntet

radicsom — modern formában. — Fűt, fát, virágot, patakot adott az édes anya természet pazar bőkezűséggel, éghajlatunk korlátain belől kimerítette minden képességét, amivel csak rendelkezik a szem, s közvetve egész lényünk gyönyörködtetésére gondos emberi kezek aztán a fejlett aristokratikus szép érzék kívánalmái szerint csoportosítottak, nyestek, kigyózó utat vágta, megállították a patakok vizét, hogy tóvá duzzadjon, amelyen hattyu uszkál méltóságosan, — szeszélyes alkotásu — nyakát kifli formába gyűrve, miközben lapátnak beillő talpaival felváltva tasztija magát tova, nagy ijedelme a kandi békáknak, amelyek ümögve, brekegve lapulnak el a méla tó tükörén. A parkot övező erdő sűrűjéből csicsérgés, galamb turbékolás, vadgerle nevetés elegyítve a sárgarigó tilinkószerű füttyével, a kakukk rejtélyes szavával hallatszlik. Utánozhatlan báju hangzavar. Kórus, melyhez a csalogány édes hangja adja a tenort, s az angyalok dirigálják.

Ilyen lehetett az ősz-zene, kisérve a falombok közt lengedező szellő lágy zizegésétől. E hangok nyithatták az őseber ajkát az éneklésre, e szimfonia utánzási vágya vezethette a teremtés koronáját az érzelem szavára, — a zenére. Ilyen és ehez hasonló impressziók serkentették bizonyára a költőt eme — egyszerűségében is oly magasztos és örök becsű versecské megírására:

Szent természet óh dicső természet,
 Mely toll merne versenyezni veled!

Itt elfeledjük bánatunkat, leoldódik a lélek-ről minden nyűg, felszabadulunk a kicsinyes emberi gyarlóságoktól, szárnyra kelnek az édes

TÁRCSA.

Radványban.

MINTHA április kisasszony junius nénjétől kérte volna kölcsön a hétfői délutánt, a lég meleg, az ég azurkék volt, derűjét egy tenyérnyi felhő-fosztlányka sem borította. Pihent lovaktól röpitett kocsisor alá a kedélyes kis társaságot a hegyek közé, melyet könnyen násznépnek tarthatott volna bárki. Igaz, hogy sok bájos menyaszonyka kikerül majd annak idején belőlük. És bizony rajta felejtette a tekintetét bár ki is, Hirtelenébe nem is tudom mihez hasonlítani azokat a szép leánykákat, fiatal asszonykákat, jóságos arczu mamákat. Olyan kedvesek voltak egyenként és összesen. Őket leírni nem az én dilettáns tollam hivatása. De azt hiszem — még pedig elfogultság nélkül — hogy arra való toll is felette halvány fotográfiait nyujthatna. Látni kellett őket! Van a szépségnek, kellemnek s a jóság kifejezésének bizonyos finom árnyalata, melynek vázolásába — ugy vélem — az író és pictor egyaránt bele sül, s csak a közvetlen szemlézés az, ami gyönyörködtethet.

Még a lovak is a helyzet magaslatára emelkedve büszkébben szedegették lábaikat mint máskor. Igaz, hogy az első fogaton ülőket a „helyzet magaslatáról” a „Póltra” körüli árok mé-

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

fel. Nagyobb merényletek tehát ez idő alatt nem merültek fel. Az ujonczozás a négy alsó járásban váratlan jó eredménnyel fejeztetett be. A szinai járásban, daczára a VI ik korosztály felhívásának is, tetemes hátrálék maradt. Amerikába utlevél nélkül kivándoroltak: a nagymihályi járásból febr. és márczius hóban 48, visszajött 10, a sztropkóiból ugyanazon idő alatt kiment 6, visszajött 5, a homonnaiból ugyanazon idő alatt kiment 40, visszajött 14, a gálszécsiből ugyanazon idő alatt kiment 10, visszajött 1, az ujhelyiből 2 egyén ment ki.

Ezen, illetve a csendőrségi jelentés felolvasása alkalmából utasították a szolgabírák, hogy a vidékükön elharapódzott lótolvajások megakadályozására — amennyiben azok gyakori ismétlődése egy szervezett bandára enged következtetni — a csendőrséggel karöltve minden lehetőt megtegyenek, hogy elvégre ezen a vágyon biztonságot veszélyeztető állapotok megszűnjenek.

A megyei főorvos havi jelentése szerint a közegészségi állapot általán véve kedvező volt. A kanyaró nagyon elterjedt ugyan, de rendkívül enyhe lefolyású. A tüdőlob, mely a szerencsi és szinai járásban kezdett föllépni, jelentékenyen alább hagyott. A gálszécs-járási küteges hagyomány teljesen megszűnt. A csabalóc-sterkóczi hólyagos himlőjárvány is alább hagyott. Az állat egészségügyi viszonyok kedvezők voltak.

Olvastatott a m. kir. belügyminiszterium — a csendőrség folytonos áthelyezéséből származó nehézségek megszüntetése céljából a közigazgatási bizottság által tett feliratára vonatkozó intézkedése; e szerint a csendőrök áthelyezése azért történik oly gyakran, mert az intézkedés még nem oly megállapodott, hogy az erők egyenlő megosztása, már eddig keresztlül vihető lett volna, mihelyt azonban az összes csendőrpáncsnokságok legénység állományának rendszeresített létszáma kiegészítették, ezen áthelyezések önként meg fognak szünni.

A m. kir. belügyminiszternek a felsőbb hatóságokhoz érkezett beadványokban használt sértő kifejezések megtörlésére vonatkozó utasítása, az illető közegeknek alkalmazkodás végett kiadatni határozottatott.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a Sztróp-kón az 1885/6-ik tanévben megnyitandó állami elemi iskola — a kassai püspök ő exczellentiájának kegyes engedélye folytán az ottani r. kath. iskola helyiségében lesz elhelyezve. A bizottság a hazafias főpapnak ez alkalomból is köszönetét átíratilag fejezte ki. Személyesen meglátogatta a tanfelügyelő a mádi népiskolát. Tisztvársa meglátogatta a s.-a.-ujhelyi ipariskolát, melyben az eredmény a fennforgó nehézmények mellett is kielégítőnek mondható. Sajnálattal jelenti ez alkalommal, hogy a s.-a.-ujhelyi iparosok, tanonczai oktatása érdekében rájuk szabott kötelezettségüket nagymértékben elhanyagolják, Amennyiben közülök sokan tanonczukat a kiszabott időben iskolába nem bocsájtják.

Elhatározta továbbá a megye bizottsága, a menyinyben a nagymihályi járásban az utak fentartására szükségelt köbányával a megye nem bír — egy köbányának alkalmas földrészt megvételét; s e tekintetben a kir. építészeti hivatal a szükséges intézkedések megtételével meg bizta.

A kir. építészeti hivatal főnökének havi je-

remények, melyek gyakran óhajások is és feléd fordítjuk tekintetünket örök eszmény, végtelenség! melynek sejtelmét belénk oltotta egy láthatatlan kéz. A gondolkodó ember temploma a természet, itt nem fedi el szemei elől se az eget se a földet semmi, s ha körültekint, az alkotó erő nyilvánulását láthatja a fában, — mely virágával igéri a gyümölcsöt, az éltető világosságban, a káprázatos napsugarában, — az életben — melynek nyüzsgése földet, vizet, levegőt eltölt. (Mi pedig ezeken kívül olyankákban is gyönyörködhetünk, akiket igazán a saját képére teremtett az Istenke!) Van-e aztán annál valami természetesebb, mint hogy az élet, a virulás, a megújulás erőtelje, kölcsönhatással van egész lelkünkre. Fokozódik a képzelő tehetőség, a felfogás fogékonysága, az életerő lüktetése, mintha magunkba lehelnének az egész tavaszt virányával és dallamával egyetemben! Hanem aztán az impressziók tömege egyszersmint kábit is, ezért lepi meg az andalgás a gyermeket épügy mint az aggastyánt tavasszal, feltéve, hogy kedélyük ép.

A feszesség bilincseiből sehoh nem szabadulhatni olyan könnyen mint a szabadban.

A társaság kisebb csoportozatokká alakulva tekintette meg a parkot és a kastélyt, A liget tollasainak koncertje, a patakocskák egyhangu locsogása, erdei méhek zümögése össze elegyedett a gondatlan csevegés, a jókedvű kacaj vídám zajával. A park taván uszáló hattyu szégyes kanyarodásokban szeldeste a tó átlátszó vizét, tetszelegve közelítette meg hol az egyik, hol a másik partot, közbe hosszú nyakát lenyújtogatva tótágast álldogált, majd kilépve a

lentése szerint a közlekedési utvonalak rendben lévően — forgalmi akadályok nem fordultak elő.

As árvászéki elnök jelentése szerint ugy az árvapénztárban, mint a segédhivatalokban az ügymenet rendes folyamatban van. Márczius hóban az árvászéki előadók által feldolgozott 1473 ügydarab, megsürgetés kiment 82.

A kir. adófelügyelő havi jelentése szerint márczius hóban befizettetett egyenes adóban összesen 31,212 frt 61 kr., a mult évi márczius havi eredménynél több 4200 frt 30 1/2 krral. Hadmentességi díjak czimén befolyt 1097 frt 6 krajczár.

Kedvező elintéztést nyertek gerendai ill. Csarni Mihály, karádi ill. Kárászi István és s.-a.-ujhelyi ill. Herman József 14-ik huszárezredbeli, továbbá nagy csebi illetőségű Hornyák György és h.-bresztói ill. Harabin János 66-ik gy. ezredbeli katonák és k.-helmezi ill. Keller Izsák, u. o. ill. Benkő József és o.-liskai ill. Szalánczi István 65-ik gy. ezredbeli katonáknak a hadseregtől leendő elbocsátatásuk iránt benyújtott kérvényeik. Továbbá Hicsó János krasznóczi elbocsájtott katona 20 frt elengedése, terebesi ill. Kundrás Mihály katona tényleges szolgálat alóli felmentése iránti és ág-csernői ill. Hornyák Mihály, baskói ill. Kamenyiczki Ignác honvédek elbocsátatás iránti kérvényeik. Végül: Piszkorik Mihály lomnai, Kis-Tóth János n.-rozvági lakos hadkötelesek kivételes nősülési engedély iránti kérvényeik szintén kedvező határozattal, a m. kir. honvédelmi miniszteriumhoz felterjesztettek.

Fővárosi levél.

Budapest, 1885. ápril 30.

Kerek tizenhatsz esztendeje annak, hogy az én kedves urambátyám Czudar Benjámint utólszor bandukolt az ország szívében. Megbámulta akkor a koronázási fényességet, a tündöklő díszmenetet, a káprázatos pompát, aztán mint aki már torkig van ez világi látványokkal, haza csörtetett, de nem ám meghalni, mint egynémely rajongó gondolná — ad normam: Nápolyt látni és meghalni — hanem csöndes pipaszónál elpolitizálni, tehátlan élni. Azóta ki sem mocszant jász-kis-kún-alsó-szent-lőrinczi odvából a vén maczkó, csak most vitte rá a lelke, illetőleg az országos kiállítás, hogy felzőkögtesse magát a gózkocsival az azóta Budapestté gyarapodott Pestre.

Fővárosszerte körülvezettem a vén Czudart, hadd teljék meg szeme-lelke gyönyörűséggel e »serdülő hajdon fejlődő bájaitól« — ahogy mondani szokás. Mellét verdeső hosszú szakállá, mely mint a frissen esett hó fehér, és Kossuth-kalapjának darutolla meg-megrezdült a tavaszi szellőben, ódon zekéjének ezüst pitykéi megcsillantak a játszi napsugarban, nagy tarajos sarkantyúi pedig vigan pönögtek uj ösmerősükön az »aszfalton«, amint rangosan lépkedett mellettem. Sok kikit uracs és parfümös dáma felejté szemét a kemény szittyán, aki úgy nézett ki e divatos tömeg közepette, mint bársonyfolt a juhászbundán, avagy inkább megfordítva: juhászfolt a bársonybundán . . .

Sok mindenfélét beszélgettünk, meghánytunkvetettünk már, mikor egyszer csak így főrmed föl Béné bátyó: Lánzhordtát! beh sok tudós megpoéta vágyon ezen a Pesten. Osztég legalább otthon görnyednének könyveik fölött az istenadták

kavicsos partra, méléző gondolatokba látszott merülni. Aligha nem arról gondolkozott: hogy »nem jó a hattyúnak egyedül lenni,« párja alkalmasint a bolyhos apró hattyucskák anyai gondozásával lehetett elfoglalva, mert nem mutatta magát, ugy látszik nem sokat gondolt férje ura unatkozásával, aki özvegységében aligha nem vállalkoznék a romantikus Gral-monda hattyujának szerepére; hogy Lohengrint elvigye Elzához, aranyos csigahéjből készült csolnakocskán. Vagy hogy a parton sétáló leánykák közül kiválassza Lédat, mint mitológiai őse tette. Mert a hatyatyuban igen sok regényes hajlandóság volt hajdan!

Mikor aztán össze került a kirándulók serege, a szépek egy kerek forráska partját lepték el félkörben, festői csoportozatot alakítva, minőhöz hasonló genret még pictor keveset mázolt. És ennek a népnek a radványi park volt a rámája. Méltóak voltak egymáshoz!

Olyan furcsa nevek van azoknak a szabadban való tavaszi mulatságoknak! például: »Kacsatáncz,« »kúnna a bárány benn a farkas« — ezek még hagyján, hanem »turóciska,« meg aztán valamiféle piczinyke pattogó feketecske, (már ennek ide se irom a nevet) Különbön a játékok mindegyike egy-egy idill, minden mesterkéltégtől ment, a virgoncz pajzánság játsza bennünk a fő szerepet. És ezt mind végig tánczoltuk, ugráltuk, czikkáztuk annak rendje és módja szerint, miközben egyik bohókás ötlet a másiknak adott helyet, míg aztán a nyakkendők, virágcsokrok, karpereczek, gyűrűk, szivartárczák annyira meg

— de nem, itt kell lábatlankodniok a legsűrűbb csoportok között. — »Honnan gondolja ezt, urambátyám?« kérdém bámészan. — »Hájszen van szemem. Tessék, itt is lézeng kettő.« Csakugyan két aranyásrga szakállas ur jött velünk szemközti, egyiknek veres, a másiknak zöld bőrkötésű könyv a kezében, melyekbe hol bekukucskáltak, hol fölpillantgattak, akár a leczkét magoló diákokcskák. Persze én nyomban tudtam, miféle tudományt árulnak azokban a könyvekben. »Tyüh, emmár czudarság!« buzzant ki a harag Czudar bátyóból, mindőn Germániának egyik szőke sörényes fia — könyvébe mélyedve — teli talpával az ő harmat-hasító kordovány csizmájára »pardon!«-nirozzott, Nem tudósok ám ezek, sem versizzadók — világosítám föl az ősz kuruczot — hanem idegen nációbeliek, a könyv kezükben pedig Baedecker, magyarul aféle »fővárosi kalauz« avagy »budapesti útmutató.« Ugy? az már más! — felelé Czudar Benjámint — de lám, nálunk Jász-Kis-Kún-Alsó-Szent-Lőrinczen is nem egy messi földről szakadt uri ember fordult meg, de biz azokat sohse láttam ilyes könyvekbe nézegetni . . .

Denique az a kiállítás is megnyílik május 2-án! Hogy mért nem elsején? Hát csak azért, mert nemcsak mi apró emberek, de még Matlekovics Sándor sem bizik a péntekben.

»Magyaros alakokat« is ajándékoz a kiállítás a fővárosnak. Az omnibuszkocsisok derék testületének tagos tagjai (kik csak ülnek a bakot, de nem lövik) egynevezett magyar uniformisba bujni kénytelenítették. All pediglen ez a nemzeti kosztüm egy pár magastorku csizmából, lengyel nadrágból és valami vadász-zeke félelőből, végül — hogy a javát ki ne feledjem — »pantlikás kalapjukat« fujdogálja a szél. »Hát utóvégre ez is ér valamit!« dörmögé kedvre derülve e látványon annyi internationalis után Béné bátyó . . .

A nemzeti színházban ismét premiére készülnek. A »báróné leveleit« fogják az indiskret publikum előtt nyilvánosságra hozni, melyeket Rákossy Jenő irt a mi jeles Molnárnénknak. Színházi körökben azt suttogják, (színházi körökben megrögzött szokás a suttogás) hogy e »levelek« a Rákossy színműírói babérkoszoruját is gazdagítani fogják egy levéllel.

Csudát fogunk érni holnap május elsején. A gyapju-utczai német muzsa-templomot (örvendj sulferájn!) színültig fogja megtölteni a csábnak varázshatalma alá esett magyar közönség. Az ám, csakhogy a nyárára beköltöző Feleky Miklós-nak várbeli társulata fog benne játszani (busulj sulferájn — elég nagy a fejed!) A társulat működését sztrájkjal kezdi meg, melynek élén maga a direktor fog állani — ami bizony elég turcsa lenne, ha nem a Szigligeti remek »Strike«-járól volna szó, melynek főszerepét Lajost Feleky adja.

Viszontlátásra!

Ligeti Jenő.

Különfélék.

(Tegnap nyílt meg) az országos kiállítás, az egyetemes magyar-ipar és művészet temploma Budapesten. Tegnaptól kezdve Magyarország azon népek sorában foglal helyet, melyek nem üres politikai ábrándok után kapkodva, kitarító, serény munkához látnak: hogy általa maguknak jólétet s országuknak tekintélyt szerezzenek. A kiállítást maga a koronás király nyitotta meg, melynek

nem szaporodtak, hogy sokaságuknak miatta meg sem férték többé abban a Kobakfedőben — vulgo kalap — melyet egyik czimboránk ajánlott fel zálog-magazinnak. Azokat a zálogokat ugy válogattuk ki jobbára czuppanó — kézcsókók árán. Kellemes adósság! Az egyetlen, melyért meghagyjuk magunkat exequáltni, s a melyt sohasem tartanánk soknak. Akár az egész állam-adósságot kifizettük volna a maga kerek másfél milliárd summájában járulékaival együtt. De nem Rotschildnak!

És aztán lón, hogy elkövetkezett volna a nagy uzsonnának az ő ideje. Valának pediglen a fent említett kosarak megpakolva annyi midenfélé jókkal, hogy a maradványokból jól lakozhatnak vala hat éhes üveges tótok! Ezt azért irom ilyen bibliai stílusban, mert bizony nagy zavarban volnék, ha meg kellene neveznem a maga nevént mindent, amivel bennünket elhalmozott a bőkezű szivesség. És aztán látni kellett azt a pázsiton hevenyészett asztalt, hallani azt a magyaros kinálást, izlelni azt a sok kívánatos jókat, aki tisztába akar lenni a felől, hogy mi az egy kiránduló társaság uzsonnája. S különösen mi volt a mienk, ahol ennivalók osztották az ennivalókat!

Mikor aztán a jóságos mamáknak kézcsókjainkkal leróttuk fogyasztási adónkat, a uzsonna végével csakhamar felrobbant a szépek serege mint egy pillangó raj, s folytattuk a czikkát, tánczot, játékot tovább. Fájdalom azonban ennek a szép napnak is volt alkonyata, mint mindennek a világon. A derült világosságot lassankint el

Folytatás a mellékleten.

lasztmányt, hogy intézkedjék az iránt miszerint az említett névjegyzékek községenként illetve városrészenként külön-külön folyó számokkal látassanak el, s a kikötött jogosultsági rovatok községenként, illetve városrészenként összesítesenek oly módon, hogy az oldalak átvitele folytán mutatkozó végösszeg a folyó számmal egyezzen; továbbá meglevén az egyes községek illetve városrészek összesítése, ezen összegek összeadásával tüntetessék ki az egész választó kerület összes eredménye. Ennek helyessége abból tűnend ki, ha az egyes községek választóinak utolsó folyó számai ismét összeadottnak és ezen összeadás eredménye a jogosultsági rovatok végösszegével egyezik. Végül a választó kerületek szerint nyert összegeknek ismét összevonása által lesz kiüntetendő az egész megye, illetőleg város választóinak főösszege.

A mennyiben a megye területén időközben valamely rendezett tanácsú város nagy illetőleg kis községgé, vagy pedig valamely nagy illetőleg kis község rendezett tanácsú várossá alakult volna át: különös figyelem fordítandó arra, hogy az 1874. XXXIII. törvénycikknek a választói jogosultságra vonatkozó rendelkezése az említett átalakulások tekintetbe vételével foganatosítások.

A névjegyzékek kiigazításához szükséges összeírású ívek, az 1874. XXXIII. t. cz. 38. §-ában foglalt rendelkezéshez képest a központi választmányok a folyó évi 21352. szám alatt kibocsátott itteni rendelettel kellő számban megküldettek; megjegyezvén e helyütt, hogy az ideiglenes és az állandó névjegyzékek összeállításához szükségelt — az 1874. évi december hó 28. án 54082. szám alatt kelt belügyminiszeri rendelettel közölt minták szerint készítendő — rovatos ívek előállításáról, illetőleg beszerzéséről a folyó évben is maga a központi választmány saját hatáskörében lesz köteles gondoskodni.

Végül figyelmeztetem még a központi választmányt arra is, hogy úgy az összeíró küldöttségek kirendelésénél, mint a névjegyzékek végleges kiállításához szükséges munkálatok teljesítésénél akként intézkedjék, miszerint az államkincstárt terhelő költségek a lehetőségig mellőzteszenek.

Hiszem és elvárom, hogy a központi választmány áthatva azon fontos feladat jelentőségétől, melyet a törvény a névjegyzék évenkénti kiigazításánál a központi választmányokra és annak közegeire ró, feladatát a törvények erre vonatkozó szabványainak valamint a fentebbi utasítások szigorú megtartása mellett a legnagyobb lelkiismerettel és eredménnyel fogja megoldani.

Budapest, 1885. évi április hó 19-én.

Tisza.

14984. szám. Magyar kir. belügyminiszter. VII.

Körrendelet.

A cs. és kir. közös belügyminiszter ur megküldötte a New-Yorki kereskedelmi kamara lapjának egy közleményét, melyben ezen kamara

az európai kivándorlókat óva inti, hogy az egyesült államokba jelenleg be ne vándoroljanak.

A közlemény magyar fordítását ide csatolva a törvényhatóságnak azzal küldöm meg, hogy annak a legelterjedtebb közzé tétele iránt a mennyiben a törvényhatóság területén kivándorlási mozgalom mutatkoznék saját hatáskörében intézkedjék.

Budapest, 1885. évi márczius hó 22-én.

Tisza.

14984/VII. számhoz. Másolat. New-York 1885. január hó. *Bevándorlás.* Minden Európai kormány, legyen az országos vagy municipális, minden befolyásos állású egyházi és világi férfiak az összes amerikai consuloknak sürgősen figyelmeztetni kell a munkás osztályokat, hogy a jelenidő az egyesült államokba való bevándorlására nem alkalmas, mert úgy a mezői gazdaságot, mint a gyár- és bányá-ipar pang, s a munkások tizezrei munka nélkül vannak s nejeik és gyermekeikkel együtt éhséget szenvednek. A new-yorki jótékony egyleteknél 45000 család mintegy 180000 egyén nevével van bejegyezve, kik az egyletektől az utolsó három évben segélyezést nyertek, ez csak nem hihetőnek látszik azok előtt, kik a szegénység és nyomor óriási növekedését nem ismerik. És a bevándorlás ezen inségesek számát folyton szaporítja. Az 1880. évi népszámlálás kimutatta, hogy a bénák, gyámoltalanok és bűnösök száma közöttünk nyugtalanító módon szaporodik, lakosságunkból egy félmillió foglyok, tébolyodottak, süketnémák és vakokból áll, ezen fél millióból 100,000 idegen bevándorló. Tudva, hogy ezen figyelmeztetésünk minden európai kereskedelmi kamaránál olvastatni fog, valamint az összes amerikai konszultusok által is, kérjük olvasóinkat, minden módon oda iparkodjanak hatni, hogy az Amerikába való bevándorlást megakadályozzák mindaddig, míg arra kedvezőbb viszonyok jönnek létre.

A másolat hitelül: Baltay igazgató.

Nyiltér.

— E rovatban közlöttekért nem felelős a szerkesztőség. —

MATTONI
BUDAI-KIRÁLY
KESERŰVIZE
Több kiállításon jutalmat nyert.
Kapható minden gyógyszerár és ásványvíz kereskedésben.
MATTONI és WILLE
BUDAPESTEN.

Hirdetmények.

TK. 746. sz.
1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fried Hermann monoki lakos végrehajtónak, Orosz János mint Orosz György és Reho Mária örökös végrehajtást szenvedő ellen 105 ftt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. járásbírósa területén Monok község határában fekvő, a monoki 13. sz. tjkönyvben Orosz György és Reho Mária nevével álló 30-31. h. r. számú ház és kertből álló ingatlanra 160 ftt és a monoki 577 sz. tjkönyvben Reho Mária, Orosz Györgyné nevével álló 2551. h. r. számú szőlőbirtokra az árverést 224 fttben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi május hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor Monok község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 16 fttot s illetve 22 ftt 40 kr. készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügy miniszter. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1885. évi márczius hó 3-ik napján.

Tóth Pápay Soma,
kir. aljbíró.

SZOLYVAI
POLENAI
OLENYAI
savanyúvizek, valamint
LUHI-ERZSÉBET
gyógyforrás vize, — mindannyian kitűnő üdítő italok s járványos betegségek alkalmával is nagyhatásúak, — megrendelhetők
MARSALKÓ KÁROLY
munkácsi uradalmi ásványvizek bérleljenél Nyiregyháza-n, s kaphatók országsszerint minden nevezetesebb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTH ELEMÉR.
Főmunkatárs **FARKAS BERTALAN.**

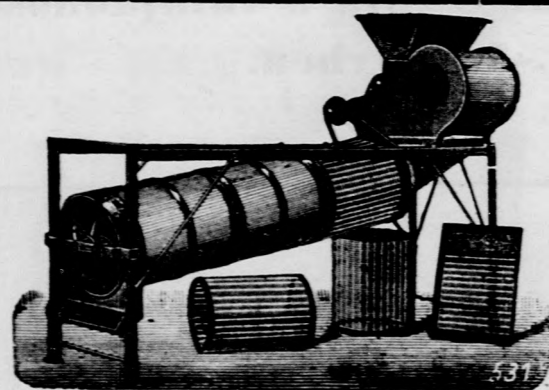
GRAEPEL HUGO, MARSHALL SONS & CO LIMITED

vezérigynöke, BUDAPESTEN VI., bálvány-utca 16. szám (gyár-utca sarkán) ajánlja

gőzmozgonyait és gőzcséplő-gépeit

örlömalmait, valamint minden egyéb gazdasági gépeit és eszközeit jelentékenyen leszállított árak mellett.

A legújabb és kitűnően javított Marshall-féle gőzmozgonyok és cséplőgépek a budapesti országos kiállítás nemzetközi gépcarnokában a III. csoportban vannak kiállítva.

HERCZ ZSIGMOND

gazdasági gépgyára MISKOLCZON.

Clayton és Shuttleworth képviselője.

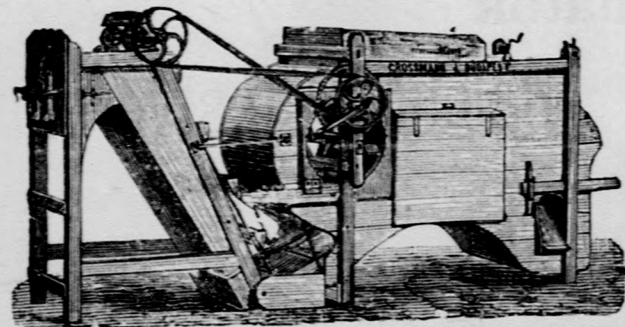
A tavaszi idényre nagy választékban vannak készletben: sor- és szórvetetőgépek, egyes-, kettős- és hármass cséplőgépek kézi-, ló- és gőzerőre járgányok, takaróponyvák, és repce takarók, gépolaj, valamint mindennemű gazdasági gépek és eszközök legutányosabb árak mellett.

ALKALMI vételekül ajánlok raktáramból:

Egy takarmány fűlesztő gőzkazán-t kádak nélkül.
Egy egészen új kétkövű malmot kerékhatásra.
Két 8 lóerű használt, de teljesen jó állapotban levő locomibilt és cséplőgépet.
Egy dupla Mayer-féle trieur, munkaképessége 100 mm. naponként.

Egy körszivattyut (Centrifugapumpe) járgánnyal vagy anélkül, munkaképessége 500 liter percenként.

Egy kettős hengerű szivattyut, 200 l. munkaképesség percenként.
Egy 13 soros Universal Drill vetőgép.

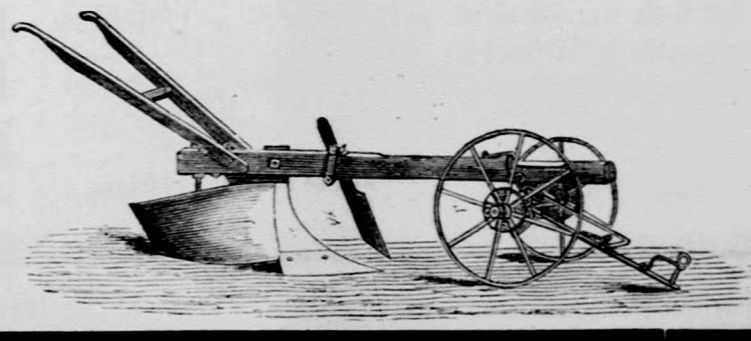

Mindennemű gépjavítások gyorsan pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

GŐZCSÉPLŐGÉPEKET

kérek már most javítás végett beküldeni.

A javítási költségeikért aratás utáni elvárók.

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása.

SIR-EMLÉK-KÖVEK RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán a „Vörös ökör“ vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY
és homokkő sírköveket.

Tisztelettel
BURGER ADOLF,
vállalkozó.

Sírkövek szállítása és felállítása.

2-10

Sírkövek újabb tervezése.

Jutányos áron készítenek.

Öltöny szövetek

12-20

csak is tartós gyapjuból, egy közepertemű férfi számára

3.10 méter	4	96	kr. jó minőségű gyapjuból;
egy	8	"	" jobb " "
öltönyre	10	"	" finom " "
	12	"	" egész finom " "

Utazó-Pledek darabja 4, 5, 8 egész 12 frtig.
Legfinomabb öltönyök, nadrágok, überziher, kabát és esőköpeny szövetek, tüffel, loden, commis, kammgarn, cheviotok, női kendők és tekeasztal terítők, peruvien és doskingokat ajánl

alapítattott **Stikarofsky Joh.** — 1866 —
gyári raktára Brünben.

Minták bérmentve. Minta lapok a szabó mester uraknak bérmentetlenül. **Utánvételes küldemények** 10 frton felül bérmentve.

Szövetraktáram 150,000 frt értéket képvisel és magában értendő, hogy világra szóló kereskedésben igen sok szövet maradványok 1-5 méter hosszú vannak, tehát kénytelen vagyok ily maradványokat jóval a gyári áron alól eladni. Minden józan gondolkodású ember be fogja látni, hogy ily kis maradványokból minták nem küldhetők, mert egynehány száz minta megrendelésénél rövid idő alatt semmi sem maradna meg, ennek következtében az tiszta esalás ha szövetkereskedők azt hirdetik, hogy a maradványból mintákat küldenek, ily esetben a minták egész tekeres szövetből vágatnak, ezek eljárása tehát mindenki előtt megfogható. **Maradványok**, melyek a megrendelő izlésének meg nem felelnek, kicserélhetnek, vagy a pénz visszaküldetik. **Levelezések** elfogadtnak magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között. — vegyi alkatrészek szerencsés összetétele, kevés szabad szén-sav, de gazdag, félig kötött szén-sav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásának találtam a légutak és gyomor nyálkahártyáinak hurutos bántalmainál. A Seltersi-, Radeimi-, Vichy- stb. vizektől különböző csekélyebb szabad szén-sav tartalmánál fogva, s azért a vérzések lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásánál kell tartani, a szén-savanyú dúsabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár. Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizeledszervek hurutos bántalmainál, oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatú más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — csekély szabad szén-sav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshübli-, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légső- és bőrbetegségekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor, vizeledszervek hurutos bántalmait szintugy osztatja, mint a Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli. Előnye, hogy a betegek élvezetel iszák, s hogy sem bevéve, sem belelegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kétly Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli vizek fölött kisebb szén-sav tartalmánál fogva előnnyel bír.

Dr. Barbás József Rókus kórházi főorvos. Légső-, emésztő- és vizeledszervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyet. tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmait tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál.

Ez idő szerint Európa legelső és leglátogatottabb tüdőbetegek klimatikus gyógyintézetét a „Margit“-forrás gyógyhatásáról. — S k oldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „a „Margit“-forrás gyógyviz“ alkalmazása által a légutak hurutos bántalmainál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott, és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. március 18-án. Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos forráktár **Édeskuty L.** m. k. udvari ásványvíz-szállítónál Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Eladó.

A s.-a.-ujhelyi róm. kath. plébánia tulajdonát képező következő ingatlan-ságok és jogok, u. m.:

- 1) a Hecksén fekvő több gazdasági épületek, nevezetesen: zsindey fedél alatt álló kőcsür és kőakol; 4 lakosztályból álló cselédház, ugyanott lévő csürudvar, kertek, illetve földdekkel, —
- 2) ugyancsak a Hecksén fekvő kovácsműhelyt s lakházat magában foglaló zsindeyfedél alatti kőépület a kijelölendő kert területtel,
- 3) a papsoron lévő korcsmaház regálejoggal együtt, —

a kassai fűdő egyházmegyei hatóság engedélye folytán szabad kéztől eladókká tételnek. Venni szándékozók folyó évi május hó 16-ik napjáig alólírottánál jelentkezhetnek.

S.-a.-Ujhely, április 30-án 1885.

Prámer Alajos.
s.-a.-ujhelyi prépost-plébános

Birtok bérlet.

Semsey Sándor szinyéri birtoka a Bodrogközön most vagy jövő Sz.-Mihály naptól több évre bérbe adó. Értekezhetni iránta a tulajdonossal S.-a.-Ujhelyben. (I—I)

827. v. sz. 1884.

Árverési hirdetés.

Alólírott kir. járásbírósi végrehajtó ezennel közhírré teszi; miszerint a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék által, vagyombukott Gold Róza csódtómegéhez tartozó activ követelésekre 8943/84. sz. alatt elrendelt árverésnek, a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírósi 5888/84. sz. kiküldő végzése folytán eszközözlendő foganatosítására határidőül 1885. évi május hó 6-ik napjának d. u. 3 órája S.-a.-Ujhelybe a városházához kitűzetett.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1885. évi ápril 26.

Olehváry Béla,
bir. végrehajtó.

A királyhelmecezi gőzmalomnál egy 8 ló erejű Horusby-féle

cséplő garnitura

teljes felszereléssel, legjobb karban, szabad kézből jutányos áron eladó.

Mindenféle friss töltésű

ÁSVÁNYVIZ

már megérkezett és a legjutányosabb árak mellett kaphatók

Reichard testvéreknél

S.-a.-Ujhelyt.

legalább a volt, aki úgy haptákba áll, mint a piny. Igaz, hogy mindezt ékes cseh nyelven mondotta, de éppen az volt vesztére, mert a katonák megértették a dehonasztáló szavakat, s egy közülük Peigert rendreutasította. Azonban többről-többré ment a dolog s a szóváltásnak, henczegésnek, véres kimenetelű tetlegesség lett a vége. Az a katona, t. i. a ki Peigert rendreutasította, midőn ez által nyakon ragdatott, kárdot rántott, s a különben is ittas állapotban levő embert kivonszolta a korcsma elé s ott fejére kardjával két súlyos vágást mért. Sérült kórházba szállítottat s felgyógyulása igen kétséges.

(Óriási tűzvész) dühöngött a mult hó 24-én megyénkbeli Garany községben. Éjféli utáni két és fél óraker egy istálló gyulott ki s a pusztító elem rombolásának csak esti hat óraker lett vége. Leégett 36 ház, 34 kamara, 38 istálló, 33 sertésöl és 11 csür. Egy istállóban két ökör és egy borju is oda égett. A ref. temlom is veszélyben forgott s tetjének egy részét le kellett bontani. Emberélet — szerencsére — nem eset áldozatul. A kár a tizezer forintot jóval felülmúlja. A leégett épületek közül biztosítva volt 23 lakóház, 10 kamara, 25 istálló, 25 sertésöl és 8 csür. A község mely csinos, tiszta fehér házaival megyénk felső részének egyik legszebb faluját képezte, most valóságos romban hever. Május 1-én szomorú hírt vettünk. Mult hó 28-án ott is tűz támadt s 40 lakóház égett le. A részletekről még nem kapunk kimerítő tudósítást.

(Mai számunkhoz) Kormos és Decsényi helybeli jó hírnevű nagykereskedő cég friss töltésű ásványvíz raktárának terjedelmes árjegyzéke van mellékelve. Fölhívjuk reá t. olvasóközönségünk figyelmét.

Jó kereset. Egy szerény, jó bizonyítványokkal ellátott fiatal ember, ki magát helyi ügyöknél kiképezni akarja, ajánlatos feltételek mellett azonnal alkalmazást talál. Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.

HIVATALOS RÉSZ.

8. k. p. v. sz. Zempléni megye alispánjától

A képv. választók névjegyzékének kiigazításában eljáró küldöttségek ezen rendelet figyelembe tartására kéretnek.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1885, ápril 26.

Matolai Etele,
alispán.

21032. szám. Magyar kir. belügyminiszter.

Körrendelet.

Az országgyűlési képviselő választók 1886. évben érvénytelen birandó névjegyzékének összeállítása érdekében szükséges munkálatok az 1874. XXXIII. t. cz. 40. §-a értelmében a jövő (május) hó első napjaiban indítandók meg.

Habár az 1884. évi XXXIII. t. cz. már csaknem 11 év óta van hatályban és a központi választmányok általam úgy az idézett törvénycikk mint az azzal kapcsolatos egyéb törvények főbb határozmányaira minden évben külön is idejekorán figyelmeztetni szoktak egyes központi választmányok még most sincsenek teljesen tisztában a névjegyzék évenkénti kiigazítása körül követendő eljárás felől, a mennyiben a mult évben is sajnosan kelle tapasztalnom, hogy a kiigazítási munkálatok egyes helyeken nem az 1874. XXXIII. t. cz. VI. és 1876. XVIII. törvénycikkekben foglalt rendelkezéseknek teljesen megfelelő módon és a törvényileg megszabott határidők szigorú megtartása mellett teljesítettek, sőt több ízben nagyobb mérvű mulasztások is követték el.

Ily körülmények között, a törvények pontos végrehajtása tekintetében tisztemben álló felügyeleti jog és kötelességnél fogva, az előjegyzett munkálatok megindítása alkalmából ezuttal is figyelmeztetni kívánom a központi választmányt az 1874. XXXIII. és az 1876. XVIII. törvénycikkeknek a névjegyzék kiigazítása körüli eljárást tárgyazó főbb rendelkezéseire.

Ezen főbb rendelkezések — melyektől eltérni a törvény kötelező erejénél fogva semmi szin alatt sem szabad — a következők:

1. A névjegyzék évenkénti kiigazítására szükséges intézkedéseket a központi választmány minden év május hava első napjaiban köteles megtenni (1874. XXXIII. t. cz. 40. §.).

2. E czéltól a központi választmány évenként minden választó kerületre nézve három tagból álló egy, vagy a szükséghez képest több küldöttséget választ és meghatározza az időt, mely alatt ezen küldöttségek munkáikat az egész választókerületben befejezni és a központi választmánynak beterjeszteni kötelesek (1876. XVIII. t. cz. 1. §.).

3. Az összeíró küldöttségek a kívánt kimutatásokat oly időben kötelesek befejezni, hogy a központi választmány ezen kimutatások alapján a névjegyzék összeállítását június hó 15-ik napján megkezdhesse (1874. XXXIII. t. cz. 40. §.).

4. A választó kerület összes választóinak ideiglenes névjegyzéke a központi választmány székhelyén, az egyes város vagy község választóinak ideiglenes névjegyzéke pedig az illető városban, nagy községben és körjegyzőségben tétetik ki közszemlére (1876. XVIII. t. cz. 2. §.).

5. A központi választmány e végből a kerület minden városának, nagy községének és körjegyzőségének saját választói ideiglenes névjegyzékét másod példányban megküldi, s az alkalommal az állam nyelvén és a szükséghez képest a kerületben tömegesen használt más nyelven is hirdetményt bocsát ki, melybe felveendő, hogy az ideiglenes névjegyzékek hol és mely időben (meddig) lesznek közszemlére kitéve, továbbá, hogy az ideiglenes névjegyzék ellen az 1874. XXXIII. t. cz. 44. §-a értelmében felszólalni, a felszólalás ellen pedig észrevételeket tenni lehet, végül, hogy a felszólalások és az azokra tett észrevételek hol és mely határidő alatt (lásd az 1874. XXXIII. t. cz. 53. §. második bekezdését) adandók be (1876. XVIII. t. cz. 2. §-a).

Felhívom egyébként erre vonatkozólag a központi választmányt az az iránt való intézkedésre, hogy a most érintett hirdetmény annak kibocsátásakor egyidejűleg hozzám is felterjesztessék.

6) A központi választmány akként köteles eljárni, hogy az ideiglenes névjegyzék legkésőbb július hó 5-én közszemlére kitéthetessék (1874. XXXIII. t. cz. 53. §. első bekezdése).

E helyütt figyelmeztetem a központi választmányt, hogy az ideiglenes névjegyzéknek — tekinettel a felszólalások és észrevételek beadhatására megszabott határidőkre — 20 napig, tehát június hó 5-től július hó 25-ig kell közszemlére kitéve lenni.

7. A névjegyzék kiigazítása iránti kérvények (a felszólalások) minden évben július hó 5-től 15-ig adhatók be, az ezekre tett észrevételek pedig július hó 16-tól 25-ig fogadtatnak el (1874. XXXIII. t. cz. 53. §.).

8. A felszólalások és az észrevételek felett a központi választmány minden évi szeptember hó 1-től 20-ig köteles határozni (1874. XXXIII. t. cz. 48. §.).

9. A központi választmány a felszólalásokra vonatkozó határozatai szeptember hó 20-tól szeptember hó 30-áig teendők ki közszemlére (1874. XXXIII. t. cz. 49. §.), s a most idézett törvényszakasz a) b) és c) pontjaiban érintett esetekben a határozatok azoknak kézbesítendőik, kiknek választói jogára a határozat vonatkozik.

10. A központi választmány a felszólalások vagy észrevételek felett hozott határozatai ellen intézett felebbezések, a közszemlére történt kitével követő tíz nap, vagy a kézbesítéstől számított tíz nap alatt nyújthatók be (1874. XXXIII. t. cz. 50. §.).

11. A központi választmány a megelőző pontokban megszabott eljárást november hó 1-ig befejezni s a felterjesztést a kir. curiához megtenni köteles (1874. XXXIII. t. cz. 54. §-a).

12. A curia határozatai alapján a központi választmány a választók névjegyzékét kiigazítja s azt a belügyminiszter által megszabott minta szerint véglegesen megállapítja; a véglegesen megállapított névjegyzékből egy hites példány a belügyminiszterhez terjesztendő fel, egy teljes példány pedig a választási székhely hatósági levéltárába helyezendő el, ezen kívül a kerület minden városának, nagy községének és körjegyzőségének, saját választóinak kiigazított névjegyzéke egy példányban szintén megküldendő (1876. XVIII. t. cz. 3. §.).

Egyidejűleg azon indokból, hogy az igazságügyi miniszter ur a mult évi december hó 17-én 53089. szám alatt kelt átiratában arról értesített, hogy a curia, az országgyűlési képviselő választásra vonatkozó választói jog kérdésében a kir. curiához felebbezett felszólalási ügyekben számtalanszor találkozik a központi választmánynak olyan határozatával, melynél fogva az illető azon okból hagyatják ki a választók névjegyzékéből, mert nem igazolta, hogy adóját lefizette, figyelmeztetni kívántam a központi választmányt, hogy miután az 1874. XXXIII. t. cz. 29. §-a szerint a választók névjegyzéke hivatalból állítatik össze és évenként hivatalból igazittatik ki; az adók kivetése és azok befizetéséről szóló adatok pedig, melyekből az adóhátralék fenforgása iránt is meggyőződés szerezhető, ugyanazon törvény 33. §-a szeriut a központi választmány rendelkezése alá bocsátatnak, felügyelettel legyen az iránt, miszerint a törvénynek erre vonatkozó rendelkezései pontosan betartassanak, nehogy az érintett eljárás miatt az egyes felszólalók felesleges bizonyításra és jogorvoslatnak igénybe vételére kényszeríttessenek.

13. A névjegyzék végleges összeállításának s megküldésének záros határnapja pedig minden évben december hó 30-ik napja. (1874. XXXIII. t. cz. 54. §.)

Kijelentem e helyütt, hogy okvetlenül megkívánom, miszerint a véglegesen összeállított névjegyzék megfelelő hitelesítési záradékkal, a záradék

pedig a központi választmány elnökének és jegyzőjének sajátkezü aláírásával legyen ellátva.

A végleges névjegyzék külső kiállítását illetőleg ajánlom továbbá a központi választmánynak, hogy a névjegyzéknek a választási székhely levéltárában és hozzám felterjesztendő példányai ne egyes külön álló lapokban (ívekben), hanem választó kerületenként bekötve vagy legalább tartósan összefűzve állíttassanak ki, az egyes kötetek vagy füzetek pedig lapszámoztassanak.

A központi választmánynak törvényszerű feladata akként eljárni, illetőleg felügyelni arra, hogy a fentebb idézett törvények rendelkezései, különösen pedig a névjegyzék kiigazításra körüli munkálatok egyes mozzanataira nézve törvényileg megszabott határidők pontosan megtartassanak, mert azoknak elmulasztása, illetve meg nem tartása a választók jogainak csonkítását is vonhatja maga után, a mi pedig minden körülmények között nagy felelősséggel járó komoly dolog.

Különösen figyelmeztetem e helyütt a központi választmányt az 1874. XXXIII. t. cz. 90. §-ára, mely szerint a választók összeírásánál, a névjegyzék összeállításánál és kiigazításánál közreműködő községek valamennyien felelősek a törvényben megszabott kötelességeik pontos és lelkiismeretes teljesítéséért, továbbá azon körülményre, hogy a polgároknak választási joga ellen elkövetett büntettek és vétségek az 1878. V. t. cz. 179. és 180. §§-ai értelmében büntetendők.

Hogy pedig a névjegyzék évenkénti kiigazítására nézve törvényileg megszabott teendők teljesítése felett a felügyeletet és ellenőrzést a magam részéről is kellőleg gyakorolhassam: szigorú kötelességévé teszem a központi választmánynak intézkedni az iránt, hogy minden ülés jegyzőkönyvei mindenkor lehetőleg már az ülést követő napon, legkésőbb azonban az ülés megtartásától számított három nap alatt hozzám okvetlenül felterjesztessenek.

Megkívánom továbbá, hogy az egyes ülésekről vezetett ülési jegyzőkönyvek folyó római számokkal (I-ső, II-ik, III-ik ülés jegyzőkönyve), az azokban foglalt határozatok pedig — amint eddig is történt — folyó arab számokkal látandó el.

Nem hallgathatom el e helyütt, hogy a mult évben gyakran volt alkalmam tapasztalhatni, miszerint az ülési jegyzőkönyvek egyes központi választmányok részéről nagyon is pongyolán, felületesen vezetettek.

Minthogy az ülési jegyzőkönyveknek célja az, miszerint azok a kiigazítási munkálatok körül követett eljárás egyes mozzanatainak, továbbá az ülések lefolyásának s a hozott határozatoknak szóval úgy a központi választmány mint az 1874. XXXIII. t. cikkben érintett egyéb közegek működésének hü és világos képét nyujtsák: felhívom a központi választmányt, hogy a szóban levő jegyzőkönyvek szövegeztetésére különös gondot fordítson,

Tekintettel az 1874. XXXIII. t. cz. 1. §-ának a választók életkorára vonatkozó rendelkezéseire, valamint a választók netán kétségbevonott személyazonosságának megállapíthatásának megkönnyebbítése érdekében ezuttal is figyelmeztetnem kell a központi választmányt, hogy a névjegyzékeknek az életkort előtüntető rovata, minden egyes választóra nézve a lehető legnagyobb pontossággal okvetlenül kitöltendő.

Minthogy pedig az ide felterjesztett állandó névjegyzékekből évenként készített szokott sommás statisztikai kimutatások összeállítására nagy mérvben nehezítették azon részemről már több ízben kifogásolt eljárás által, hogy egyes választók néha több jogczim alatt jegyeztettek be a választói jogosultság alapját előtüntető rovatokba, míg más választóknak ebbeli jogczime egyetlen egy rovatban sem tüntették ki: felhívom a központi választmányt, hogy szigoruan ügyeljen arra, mikép a névjegyzék kiigazításánál minden választó csak egy jogczim alatt irassék be az állandó névjegyzékbe és ezen jogczim az illető rovatba pontosan legyen bevezetve,

Megjegyzem e helyütt, hogy azon választóknál, kik tisztviselők, a jogczim nem csupán az általános „tisztviselő” vagy „hivatalnok” kifejezésekkel jelölendő meg, hanem pontosan kitüntetendő, miszerint az illetők a tisztviselők mely kategóriájába tartoznak (pl. községi, városi, megyei, állam és ez esetben mely miniszteriumhoz tartozó és minő állásu (rangbeli) tisztviselő, bankhivatalnok, takarékpénztári tisztviselő stb. stb.)

Ugyancsak a fentebb érintett statisztikai kimutatások összeállításánál a mult évben az is tapasztaltatott, hogy több választó kerület névjegyzéke nem volt sem folyó számmal ellátva, sem pedig a jogosultsági rovatok szerint kitöltve és összesítve.

Minthogy a pontosan vezetett folyó szám már maga jelzi a választók számát és a kitöltött jogosultsági rovatok számszerű helyessége az által nyilvánul, ha e rovatok összege a folyó számmal egyezik, az ily áttekintés pedig a névjegyzék összesítését és így a választó kerületi s a főkimutatásokba való egybeállítását nagy mérvben megkönnyíti, ismétlen felhívom a központi vá-